

Høringsuttalelse om endringer i rovviltforskriften, der vi ser på arealbruk og samlet rovviltbelastning, fordeling av mål om yngling og faktiske bestander, fylkesvis. I tillegg ser vi på tap, totalt og pga bjørn spesielt og vi ser på bakgrunnen for et nytt forlik.

Nasjonale bestandsmål

Antall årlige ynglinger i de forskjellige forvaltningsregionene

Region	Gaupe	Jerv	Bjørn	Ulv
1 Sogn & Fjordane, Hordaland, Rogaland og Vest-Agder	0	0	0	0
2 Vestfold, Buskerud, Telemark og Aust-Agder	12	0	0	0
3 Oppland	5	4	0	0
4 Oslo og Akershus	6	0	0	3*
5 Hedmark	10	5	3	3*
6 Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal	12	10	4	0
7 Nordland	10	10	2	0
8 Troms og Finnmark	10	10	6	0

* = Region 4 og 5 har felles forvaltning av til sammen tre familiegrupper av ulv.

Bestandsmål for bjørn i de ulike regionene.

Det kan være fordelaktig for noen fylker med en oppdeling av regioner fylkesvis for å se den **totale byrden i de enkelte fylkene**. For region 6 vil en ved å dele opp fylkesvis straks se at det er en enorm skjevhet i byrdefordelingen innenfor fylkene i regionen, men også mellom alle fylkene i forhold til arealbruk.

Det er derfor interessant å se på hvor store arealer som er til disposisjon i forhold til det totale mål om yngling i områdene.

Fylke	Areal km ²	Mål om yngling gaupe	Mål om yngling jerv	Mål om yngling bjørn	Mål om yngling ulv	Mål om yngling kongeørn
Nord-Trøndelag	22.396	6	4	4		På dagens nivå
Sør-Trøndelag	18.848	4	3	0		På dagens nivå
Møre og Romsdal	14.590	2	3	0		På dagens nivå
Hedmark	27.388	10	5	3	3	På dagens nivå
Finnmark	48.649	4	3	4		På dagens nivå
Troms	24.884	6	7	2		På dagens nivå
Nordland	38.327	10	10	2		På dagens nivå

Region 6:

12 ynglinger av gaupe- (hvorav 6 i N-Trøndelag, 4 i S-Trøndelag og 2 i M/R)

10 ynglinger av jerv- (hvorav 4 i N-Trøndelag, 3 i S-Trøndelag og 3 i M/R)

4 ynglinger av bjørn- (hvorav alle 4 i Nord-Trøndelag)

Tabellen viser at Nord-Trøndelag alene har ansvar for 6 ynglinger av gaupe, 4 av jerv og 4 av bjørn på et samlet areal av 22.396 km². Av dette arealet er det ca 2.500 km² som ikke har mål om yngling av gaupe, jerv og bjørn. Rovviltnemnda er av den oppfatning at det likevel ikke er definert som rovviltfritt område. (se kart under, fra forvaltningsplanen for region 6)

Gaupa er tildelt ca 2/3 av arealet til yngleområde og jerven skal kunne yngle i halvparten av arealet. Bjørnene skal yngle og ha fortrinnsrett på arealene i 1/3 av hele fylket og yngleområdet for bjørn er også lagt i kalvingsområder for rein og i beiteområder for sau. Dette området er også belastet med yngling av jerv, totalt 4 for hele fylket og i tillegg et ukjent antall hekkende kongeørn.

Sammenlignet med de øvrige fylkene er det ingen tvil om at Nord-Trøndelag er et av de hardest rammende fylkene i rovviltforvaltningen.

Så å si alt arealet i fylket er lagt ut som yngleområder for rovvilt. Ved siste revidering av rovviltplan for region 6 ble Fosen fritatt for mål om yngling, ellers er alt arealet i Nord-Trøndelag yngleområde for gaupe, jerv eller bjørn.

Skal vi kunne fortsette å nytte de gode beiteressursene i vårt fylke, er det bare uttak av rovvilt og reduksjon i mål om yngling som kan skape levelige forhold for beitebruken. Det er ikke ledig areal til å innføre egne beitesoner. I tillegg kommer det at det ikke er avsatt bestemte områder for yngling av kongeørn og det er heller ikke statistikk å finne for å kunne synliggjøre hvor tap til kongeørn er størst. Det en vet er at det hittil ikke har vært eget overvåkningsprogram for kongeørn, men at dette nå vil komme. Vi har ingen såkalte rovviltfrie områder.

Konflikter og konsekvenser

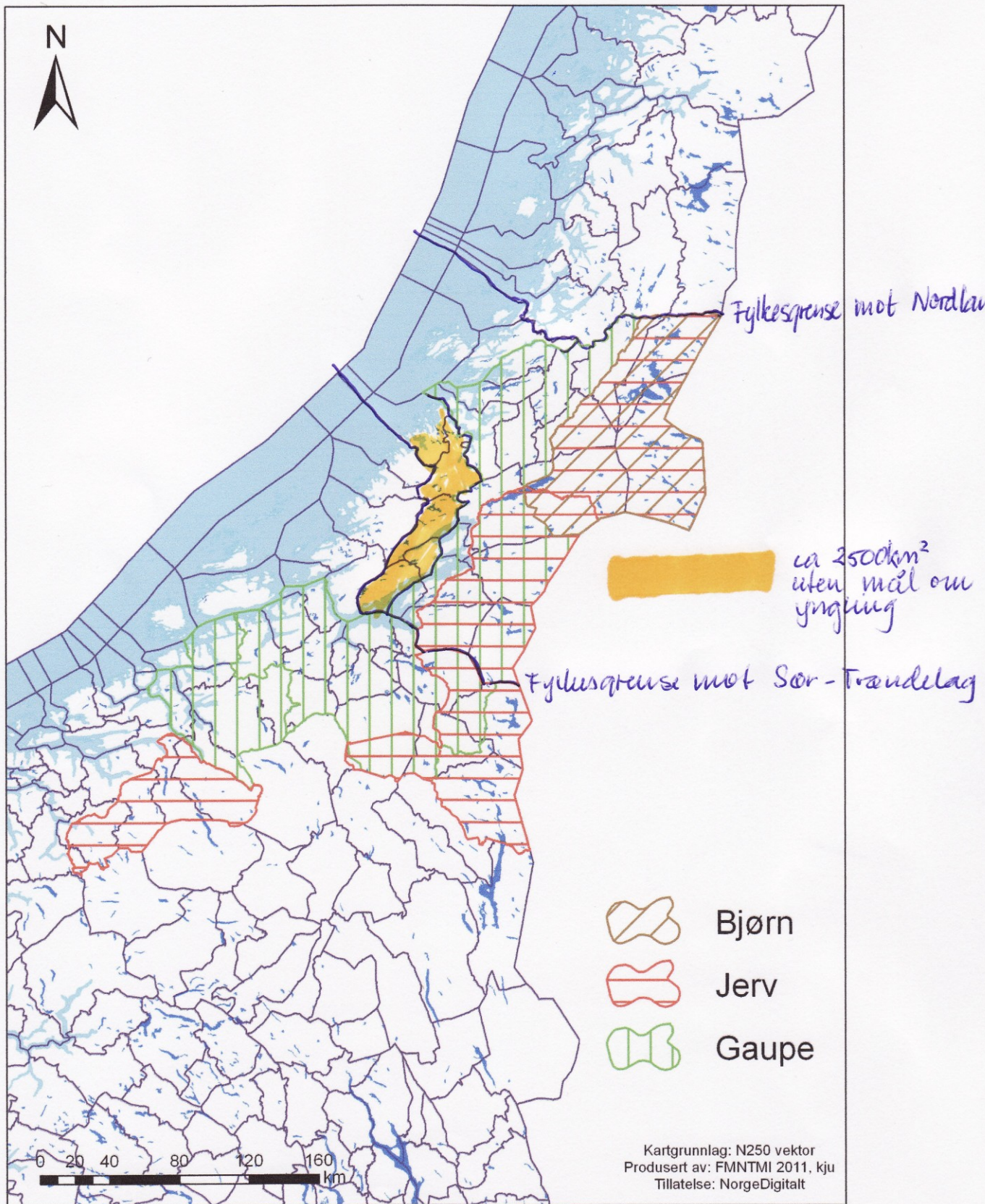
Dokumentert tapt og erstattet sau, splittet fylkesvis.

Dokumenterte rovvilttap i 2010, fordelt fylkesvis, viser at tapene er størst i regionene 5 og 6. Denne tabellen er hentet fra Hedmarkplattformens uttalelse.

Tabellen viser at antall sau drept av bjørn er ca 15 ganger større i region 3, 5 og 6 i forhold til region 7 og 8.

Region	Fylke	Antall sluppet sau:	Totalt erstattet rovdyr- tap	Rovdyrtap %	Andel som skyldes bjørn %	Antall erstattet pga bjørn
3	Oppland	109700	4633	4,2	18,8	871
5	Hedmark	84600	6487	7,7	24,4	1582
6	Nord-Trøndelag	51700	4137	8	21	868
	Sør-Trøndelag	80300	4157	5,1	23,4	972
	Møre og Romsdal	20400	1271	6,2	0	0
7	Nordland	74600	4495	6	4	180
8	Troms	50400	2246	4,5	0,2	5
	Finmark	9600	610	6,3	17,4	106

Yngleområder for rovvilt i region 6

Kartet over viser at det ikke er mye areal igjen i fylket som ikke er lagt ut til yngleområde. Kartet er tatt fra forvaltningsplanen for region 6, dessverre er det et dårlig kart som ikke viser fylkesgrensene. Vi har tegnet inn fylkesgrensene, samt grensesatt området uten mål om yngling.

Ved siste revidering i 2011 ble arealet som ligger ute ved kysten midt i regionen tatt ut av yngleområde for gaupe. Inntil da var det mål om 2 ynglinger i dette området, der mer enn halvparten av arealet ligger i Sør-Trøndelag fylke. Etter revideringen må allerede hardt belastede rovviltområder også ta denne ekstrabelastningen. Bortsett fra dette området er alt areal slukt som yngleområder i Nord-Trøndelag fylke.

Kartet viser også at Nord-Trøndelag fylke har en lang grense mot Sverige. Det er et betydelig press av rovvilt, særlig av bjørn fra svensk side. Sverige har en stor del av sin bjørnebestand i grenseområdene mot Nord-Trøndelag. Så lenge vi ikke har felles forvaltning med Sverige må den norske rovviltforvaltningen ta høyde for et stort tilsig, særlig av bjørn, inn på Nord-Trøndelag sitt areal.

Også av denne grunn forventer vi at lettelsene i form av redusert bestandsmål på bjørn må komme i Nord-Trøndelag.

Dyr på beite og tapsutvikling i Nord-Trøndelag de siste 10 år.

	<i>Sluppet på beite</i>			<i>% Tap på utmarksbeite</i>		
	<i>2001</i>	<i>2005</i>	<i>2010</i>	<i>2001</i>	<i>2005</i>	<i>2010</i>
<i>Sau</i>	<i>40598</i>	<i>36639</i>	<i>32336</i>	<i>6,5</i>	<i>8,5</i>	<i>10,6</i>
<i>Vinterflokk rein</i>	<i>14000</i>	<i>12000</i>	<i>12000</i>	<i>20</i>	<i>20</i>	<i>24</i>

I flere sammenhenger brukes det opplysninger om at tapstalla for sau har gått ned. Landstall for tapsnedgang brukt av ledelsen i MD og DN, er i beste fall grunnet uforstand. I verste fall er det bevisst feilinformasjon og propaganda.

Tabellen overfor viser at i Nord-Trøndelag har tapa økt til det dobbelte for reindriften, mens økningen er mindre for sau. Dette skyldes at antall sau sluppet fritt på beite er redusert med ca 20 % de siste 10 åra og at mange besetninger nå beiter innenfor rovviltsikre gjerder i vårt fylke. Jo flere sauebruk som forsvinner i Nord-Trøndelag, jo sterkere vil reindriften bli berørt.

Antall rein på beite og tapstall for rein i region 6

<i>Fylke</i>	<i>Vinterflokk</i>	<i>Tap %</i>
<i>Nord-Trøndelag</i>	<i>12.000</i>	<i>24</i>
<i>Sør-Trøndelag</i>	<i>14.000</i>	<i>12</i>

Tabellen over viser at det er et betydelig antall rein på beite hele året i både Sør og Nord-Trøndelag. Tapstallene viser at det er i Nord-Trøndelag vi finner de største tapa, over det doble av sørfylket. At bjørn gjør store innhogg i kalvingsområdene for rein er i ferd med å bli dokumentert i nye studier i Sverige. Det viser seg at bjørn kan ta et stort antall nyfødte kalver på kort tid. Størsteparten av disse tapa forblir udokumenterte da det blir lite eller ingen kadaverrester igjen etter slike angrep, men de er likevel reelle.

Samlet rovviltbelastning

Fylkesvis fordeling av dokumenterte familiegrupper av gaupe i perioden 2005 – 2011.

Gaupe

Fylke	Mål	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Nord-Trøndelag	6	13	12	12	17	16,5	13	13
Sør-Trøndelag	4	1	5	3	6	9	6	4
Møre og Romsdal	2	0	0	0	0	1	1	1

Fylkesvis fordeling av dokumenterte jerveynglinger i perioden 2004 – 2010.

Jerv

Fylke	Mål	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Nord-Trøndelag	4	2	9	5	8	5	6	7
Sør-Trøndelag	3	3	3	3	2	3	4	4
Møre og Romsdal	3	4	3	2	3	6	3	4

Tabellene overfor viser at det ikke er samsvar mellom mål og faktiske bestander. I Nord-Trøndelag overstiger bestandene av gaupe og jerv bestandsmålet, mens i de andre 2 fylkene i regionen, som ikke har mål om yngling av bjørn, er bestandene både på jerv og gaupe langt lavere. **Det er en aksept fra myndighetene på at den faktiske bestanden er en del større enn de dokumenterte bestandene.** Vi har klare uttalelser fra FM i NT på at de er klar over at dokumentert bestand er større enn registrert pga vanskelige sporingsforhold osv. særlig på jerv.

Dette vil si at beitebrukerne i Nord-Trøndelag ikke bare må forholde seg til høy bestandsmål, men også til faktiske bestander som overstiger måla av jerv og gaupe i tillegg til å ha alt ansvaret for bjørneynglingen i regionen.

Det samla tapet på beite for sau i 2010 var på 10.66 %. I 2011 var tapet ubetydelig redusert til 10,58. I Nord-Trøndelag er det ingen tvil om at tapsårsaken er rovvilt, dette uttrykker Mattilsynet i fylket helt klart og viser til at det ikke er dokumenterte forekomster verken av alveld eller fluemark. Heller ikke er flått et problem i vårt fylke.

Bakgrunnen for et nytt forlik på stortinget

Fordi forliket ikke avklarer hvor reduksjonen i mål om yngling skal komme, noe som i ettertid har vist seg å være en stor svakhet ved forliket, må vi se på bakgrunnen for å arbeide fram et nytt forlik. Årsaken var uten tvil de store tapa som økende rovviltforekomster forårsaket i beiteområdene rundt om i landet. *Stortinget gikk ikke inn i dette arbeidet for å oppnå raskere måloppnåelse på bjørn.* Det bildet er skapt av byråkratiet i etterkant og vi som fulgte den politiske debatten nøye forut for forliket, kan avkrefte at det noen gang var tiden det tok å nå bestandsmålet for bjørn som låg ikke til grunn for gjenopptakelsen!

Villedning eller veiledning?

Det er lite tillitvekkende når DN legger fram nye prognoser i sluttfasen av en beslutningsprosess. Den type saksbehandling er lite tillitvekkende og bidrar til å skape et uoversiktlig bilde for politikerne.

Denne gangen ble det lansert en ny estimeringsmodell som har gitt Nord-Trøndelag ansvaret for 65 % mer bjørn enn fylket hadde med det forrige forliket. Selv med reduksjon på 1 yngling vil fylket stå igjen med ansvar for 10 flere individer enn før forliket!

Rovviltforliket sier:

Rovdyrforvaltningen må baseres på en politikk der hensynet til å sikre overlevelse til alle de store rovviltartene i norsk natur må kombineres med en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe konfliktene og motvirke utrygghet innenfor den todelte målsettingen.

Vår vurdering

MD sitt forslag om reduksjon i region 7 og 8 har ikke dekning i forliket.

Etter vår vurdering har ikke MD grunnlag i rovviltforliket for sitt fokus på raskere måloppnåelse når de foreslår å redusere mål om yngling av bjørn i regionene 7 og 8. Forliket har ingen krav til rask måloppnåelse, snarere tvert i mot, jf. forlikets punkt 2.1.3 hvor det står: *”der bestandsmålet ikke er nådd skal oppbyggingstakten ta hensyn til nødvendig tid til tilpasninger for beitebrukerne og lokalsamfunnene generelt”*.

Og forlikets punkt 2.2.19: *”Det er et mål at tapstallene for beitenæringen må ned.*

Soneinndelingen må forvaltes tydelig. ...

Det skal ikke være rovdyr som representerer et skadepotensial i prioriterte beiteområder for husdyr og kalvingsområde for tamrein”

Mål om yngling av bjørn må reduseres i region 6, Nord-Trøndelag fylke.

Rask måloppnåelse vil ikke føre til verken større myndighet til rovviltnemnda eller til raskere uttak av skadedyr, heller ikke uttak på vårsnø. Nemndene har kun myndighet etter 1. juni og i lisensperioden og dette endrer seg ikke med måloppnåelse. Dersom nemndene skal ha utvidet myndighet må det til flere endringer i rovviltforskriften.

Skal Nord-Trøndelag kunne opprettholde beitebruken på samme nivå som i dag, er det bare uttak av rovvilt og reduksjon i mål om yngling av bjørn som kan skape levelige forhold for beitebruken. Det er ikke ledig areal til å innføre egne beitesoner, bare mellom 10 og 15 % av arealet er fritatt for yngling, men dette er heller ikke rovviltfritt areal. I tillegg er det hekkende kongeørn i hele området og det er ikke statistikk å finne for å kunne synliggjøre hvor og hvor store tap til kongeørn er. Vi har ingen såkalte rovviltfrie områder.

Argumenter som taler for reduksjon i bjørnebestanden i Nord-Trøndelag:

- *Nord-Trøndelag er pålagt alt ansvaret for yngling av bjørn i region 6 og for bortimot 1/3 del av det nasjonale målet*
- *Fylket har et stort antall beitedyr, både sau og rein*
- *Nord-Trøndelag har langt høyere tap til bjørn, sammenlignet med de fylkene MD foreslår reduksjon i.*
- *Forliket har kommet i stand for å redusere tap og senke konfliktnivået*
- *Forlikets punkt 2.1.3, hensynet til beitebruken i oppbyggingsfasen av rovviltbestanden*

Vi forventer en reduksjon i mål om yngling av bjørn fra 4 til 2, maks 3, i region 6, bare slik kan denne saken få et utfall i som samsvarer med rovviltforliket.

Nord-Trøndelag Sau og Geit
Tone Våg, leder

